

cent malin pridelal, potem pa po pet na leto in sicer v času od 12 dni. Stari letorasi se morajo jesen, kakor tudi mladi pa preslabi, ki pa pregosto rastejo, porezati.

Prvo leto debelj čebul vzredefi.

V ta namen se poseje že koj meseca marea ali v začetku do srede aprila seme v gnojno gredo in mlade rastlinice se pozneje na drugo gredo presade! Iz tako posajenih rastlik vzrastejo ravno tako debeli čebulji, kakor iz posajenih drobnih čebulic. Najdebelejši čebulj se priredi iz semena Madejerskega čebulja, vendar se pa ta ne daje dolgo časa hranjevati. Zato tudi ne kaže te sorte več posejati, nega se ga jeseni in pozimi porabiti misli in more. Najtrpežnejše sorte so še vedno naše domače.

Dopisi.

Iz Doberne. (Pišite resnico!) V „Cillier Zeitung-i“ od 28. maja smo našli žaljivo in s kolom pisano pa celo napačno poročilo o seji tukajšnjega odbora. Ta okoliščina nas sili, da o tej zadevi še nekoliko spregovorimo. Pred vsem bi se spodobilo, da gospod poročevalce sledečikrat, kedar bo osebe omenjal, o njih naj priobčujuje resnico, ker se zoper resnična naznanila ne bo mogel nikdo pritoževati; druge ljudi in vsplah vse, kar k zadevi ne spada, naj pusti v blaženem miru. Občinski odborniki so se v skupščini sošli dne 14. maja, „Celjanka“ pa pravi, da 21. majnika! O razgovorjanji samem omenjeni nemški list poroča le toliko, da je predlagalec slovenske prošnje stopil pred vsakega posameznega odbornika s vprašanjem: „Ste vi Slovenci?“ Odgovor: „Sem!“ Dalje: „No, če ste to, potem sklenite podpirati naše slovenske poslance.“ Celjski list pristavlja: „To se pa ni sklenilo.“ — Kot odgovor naznanimo s kratkimi besedami resnico, ker gospod dopisnik v nemškem časniku tega ni storil. Zagovarjalec Slovincem sovražne prošnje, katere nobeden vesten človek podpisati ne more, je namreč (1) rekel, da „ljubljski Slovenci“ hočejo spodnji del Štajara odtrgati od cele dežele ter iz slovenskih okrajih skrbati nekšno „kraljestvo“; tako bi mi ne bili več podložniki avstrijskemu cesarju, ampak postali bi Črnogorci in Srbi. Potem je prestopil k šolskemu vprašanju in (2) trdil, da bi „ljubljski Slovenci“ radi vse šole poslovenili, vsled česar bi duhovniki, uradniki in učitelji ne mogli znati nemški. — Kakor se vidi, novega nismo nič slišali, ker take prazne „dokaze“ lahko vsak čas beremo po ščuvarskih časnikih. Ko bi to vse bilo resnično, gotovo bi zagovarjalec slovenskih pravic bil med prvimi, da bi se takim terjatvam ustavljal. No, poglejmo, kako se je opisanim trditvam nasproti odgovarjalo v občinski pisarnici? Nek odbornik je ponovil obe trditvi ter spodbijal eno in drugo. Rekel

je, da o nekšem slovenskem kraljestvu in kar je več takega še se nobenemu treznemu Slovincu ni sanjalo; to je le „bau-bau“ ali strašilo, ki so si ga nekteri nasprotniki naši izmislili, da strašijo sami sebe in vbogo ljudstvo, ki nima priložnosti, pečati se s politikom. Saj je to itak dovolj znano odbornikom, ki berejo časopise, kateri zamorejo in hočejo razlagati resnico. Enemu odborniku nasproti, ki je ugovarjal, se je odvrnilo, da Štajara tudi ni mogoče raztrgati. Tako zvani konservativno-nemški in vsakemu narodu pravični poslanci so zoper vsako razkosovanje dežel. Toti poslanci podpirajo naše zastopnike. Ko bi pa Slovenci zahtevali kaj krivičnega ali za cesarstvo nevarnega, brez dvombe bi nam pravičen Nемеc ne hotel pod roko segati in pomagati. Kar se (2) tiče šolskih zadev, moramo se res čuditi, kam človek lahko zaide, če veruje časopisom, ki o resnici radi — molčijo ali jo sprevračajo. Še le pri občinskem zboru se je nekterim udom moralo razložiti, kaj da državni zbor nameni storiti z našimi šolami. Na gimnaziji v Mariboru in v Celji namreč zahtevajo samo za nižje 4 razrede več poduka v slovenskem jeziku in sicer le za slovenske učence, višji 4 razredi bi naj ostali popolnoma nemški, kakor so sedaj; na učiteljskem pripravnišči v Mariboru pa zahtevajo, naj bi se slovenski dijaki nemščine do dobra naučili, kakor je to predlagal slovenski poslanec za Celjski okraj, gosp. dr. Vošnjak. Spodnještajarskim Nemcem se za las krivice ne nameni storiti. Slovenskim učencem je pa veliko pomagano, ker bodo šolske nauke hitreje zapopadli in se lažje učili, da jim ne bo treba po dve leti v prvi šoli sedeti, sebi v sramoto in na škodo starišem, ki morajo globoko segati v mošnjo. Pač je čudno, da se tako pohlevnim terjatvam zamore kdo ustavljal! To je resnično jedro pogovorov, ki smo jih dne 14. majnika slišali v občinski izbi. Zatem še le je sledil predlog, naj bi rajši naše slovenske poslance podpirali in jim pismeno naznanili svoje želje, zatoraj je predlagalec posameznike vprašal: „Ste li Vi za slovensko ali za nemško prošnjo?“ Izmed 15 odbornikov se jih je 11 oglasilo za slovensko prošnjo, dva pa nista bila za nobeno. Kako se toraj „Cillier Zeitung“ podstopi neresnico po svetu trositi? A zavoljo česa sklenjene prošnje nismo mogli odposlati, tega nečemo ponavljati. (Glej „Sl. Gosp.“ str. 156.) Samo do spoštovane „Celjanke“ bi še se radi obrnili z vljudno prošnjo: Pustite nas pri miru ali pa — pišite resnico!

M. K., občinski odbornik.

Iz Vrhovelj pri Konjicah. (Protest zoper nemčurja župana.) Začudili smo se čitajoč v številu 21 „Slov. Gospodarja“, da je šel naš novo izvoljeni župan: Zajko po domače „Gešpert“ med Judeže, kateri izdajajo svoj narod in v svojo lastno skledo pljuvljejo. Pa še več nas je osupnila Gešpertsova nesramnost in predrznost, ker je

v imenu občine podpisal neko pismo, podeljeno njemu od znanega Breindel-na, pisarja za občine Oplotnice, Grušovje, Kot in vnovič za Vrhovlje, v katerem se zahteva, naj bi se iztrebil slovenski jezik iz sodnije in iz šole. Če bi vsi ne vedeli, da je Juri Zajko nekaj zmožen, bi verjeli, da se mu je velik nemškutar Breindl prilizal in ga na svoje nemčurske limance trdno vlovil; ker smo se pa kasneje prepričali, da on le v svoji ošabnosti in bahačeriji, ker nekaj nemških besed težko klati, se nemčurjem boče prikupite, smo se vsi občani zbrali in spisali peticijo do visokega državnega zbora, ter prosili za popolno izvedenje enakopravnosti slovenskega jezika v ljudskih in srednjih šolah, na učiteljskih, v vseh uradih in pred sodnijami in za ustanovljenje deželne nadsodnije v Ljubljani. Kar je Juri Zajko drugzega, temu nasprotnega podpisal, ne pomeni čisto nič; nij naša volja, nij naša misel, nij v našem smilu, nij od občine in občinskega zastopa Vrholskega potrjeno, je le sam izraz nemčurskega župana, kateremu mi ne zaupamo; kajti občina Vrholska je skoz in skozi slovenska in bode ostala na vse veke slovenska. Mi spoštujemo poštene in pravične Nemce, ali mi sovražimo in črtimo iz celega dna svojega slovenskega sreca nemškutarje, odpadnike in Judeže.

Od Radgone. (Kruc.) Minulo je uže mnogo let, kar so ogerski Kruci tu ob meji ropali ter silno plašili našo slovensko prebivalstvo. Ohranil se je izraz „Kruc“, ki pa ima zdaj prav laskav pomen, to je, korenjak. No mi imamo tudi Kruce, pa v prvotnem pomenu, ker začeli so ubogemu narodu ropati prepričanje in takšni Kruci so učitelji Simonič, Erschenjak, Košar pri sv. Petru potem Vaupotitsch v Ribtarovcih in Kreft Fr. pri sv. Juriji na Ščavnici. Prvi trije bi morali biti odgojitelji naroda, in jih politika bi imela biti abe; a začeli so ljudstvo ščuvati. Vzdignoli so se na Miheličevo peticijsko kljuse in hočejo jahati po naših glavah. Vbogi Simonič, je-li te pamet zapustila na stare dni, da takšne kozličke prekopicavaš? Skisil se je uže davno nekdamni krojač, a zdaj mogočni nemčurski učitelj Erschenjak; škoda za groše, s kterimi ga je narodni sivolasi duhovnik podpiral, da je zamogel škarje in iglo zameniti z odgojevanjem slovenske dece. Sicer pa nam toti Kruci ne bodo veliko škodovali; kajti če seštejemo vse vkup, ostane vendar le — ničla. Ptujski Mihalič je še 2 druga Kruca vjel. Ti si v hudih peneznih stiskah. Treba ti je 3000 rajniš, in nekdo ti priskoči nenadoma. Kaj ne, da bodeš temu človeku jako hvaležen? Ptujski Mihalič in ž njim vsi nemčurječki od radgonskega Pichelna tje doli do celjskega Glantschnigga, — in še nekoliko dalje — so bili v nemčursko-peticijskih stiskah, ter so se hajdi obrnoli do svojih vernih Kreftov in Vaupotičev in drugih ptičev, češ, naj rešijo, kar se oteti da. Šlo je. Gotovo bode ptujski doktor tem možakom (?) hvaležen. Kdo bi dvojil, da so ti

možaki, še več, to so pravi Kruci. Dvakrat je podpisal Vaupotič peticijo. Jedenkrat slovensko, drugokrat nemčursko Mihelič-Pichelново. Razloček je le ta, da je prvokrat bil prisiljen od svetovalcev, odbornikov in svojih sosrenjčanov. A zdaj je storil to radostno, pa celo na tihem. To je bilo prešmencano „künstno“. To je Kruc in ptič! Znesel je čudovitno jajec. Kaj bo le iz tega izleglo se? Pa kaj za to takim nčenim ptičem, ki so uže na drugih jajciah sedeli! Izleči so hoteli farmaštre, cekmaštre, celo škofo in — šolmaštre ob enem. To je pa vendar preveč in narobe svet. Resnica je, debela resnica. Na posestvu ubogega župnika so hoteli prestavljati mejnike — ti ptiči; za cerkvenega ključarja je pa dal Kruc sam na svoje troške izvoliti se; — potrdil se je tudi sam. Školnik je pa v zadnjem času hotel biti. In to vse vkup jeden ptič? Res je! Ljuba žlahta je sklenola, da mora Kruc zaslužiti 50 rajniš, ker ima prazno hišo. Pri Kapeli pa dozidavajo jeden razred, dotle naj bi šola bila v ptičevaj hiši, kder se deca lahko seznanj s krmo in z lepimi šegami pijancev. Tako je bilo pisano, toda prestrigel jim je g. župnik. Šola je zdaj v farofu. To so Kruci.

Iz Ljubljane. (Banka „Slavija“) pristopilo je v prvem četrtletju t. l. 12.573 novih členov, ki so zavarovali kapital 11,741.025 fl. 3 kr., ter za to vplačali zavarovalnine in pristojbin 345.682 fl. 38 kr. Za škode plačalo se je v tej dobi 123.276 gold. 89 kr. Skupni denarni promet pa je znašal 1,117.108 fl. 24 kr. Samovpravna društva za zavarovanje vžitka in pokojnin napredujejo tem bolje, čem bolje se širi spoznanje o važnosti te vrste zavarovanja za različne stanove. Najboljši dokaz temu je število členov teh društev; do konca marcija 1882 oglasilo se jih je namreč 490 na novo. Pokojnin bilo je do tega dne zavarovanih 88.202 fl. 82 kr., vpisane vloge pa znašajo gold. 354.172. Zastopniški pokojninski zavod broji do 31. marcija t. l. 3764 vdeležnikov in pokojninski fond je narastel na 24.772 fl. 51 kr. v gotovini in v vrednostnih listinah.

Iz Celja. (Smrt.) Včeraj 3. junija se je izročilo v Gomilskem materi Zemlji truplo rajnega gosp. Ant. Šlander-ja, posestnika v Grajskej vasi. Ljubeznjivi starček je dosegel 78. leto svoje starosti. Njegovo ime slovi po spodnjem Štajerskem; kajti izšolal je 3 blage sinove, izmed kterih sta dva duhovnika, eden pa doktor zdravilstva. Slovesnega pogreba se je razven obilno množice ljudstvo vdeleževalo tudi več p. č. g. duhovnikov; milo nagrobnico so mu govorili vč. g. dekan braslovški. Naj počiva v miru!

Iz Celja. (Dalje.) Vzdignite in probudite se vendar enkrat, slovenski možje; pokažite celemu svetu, da nas je sicer malo, a da nas je vendar še nekaj in da še živi krepki slovenski narod, kateri se ne da iztrebiti in pokončati, naj nemčurji škripljejo z zobmi in nas črnijo, kolikor jim drago. Možje, ki plačujejo pošteno davke, od

katerih se še krajevar ne odpusti, zahtevajo naj tudi svoje pravice. Vsaj nismo norci, da bi zastoj se trudili, vse težave prebili, samo zato, da bi spolnili naše dolžnosti, pravic pa samo toliko uživali, kolikor nam dajejo drugi, kakor se beraču ostanki od mize ponujajo. Ne in stokrat ne! naš groš vendar velja ravno toliko, kakor nemški groš, mi hočemo za svoja plačila tudi kaj dobiti. Na slovenskih tleh gre Slovencu prva beseda. Na silovitost, predrznost ali tudi navidežno prijaznost nemčurjev ne smemo gledati. Svoji k svojim. Volimo zanaprej v občinski odbor same poštene, neomahljive možake, kateri bodo zmiraj trdno stali kakor skala na slovenske strani, za občinske uradnike moramo izbirati Slovence, kateri bodo z uradi in z ljudstvom slovenski dopisovali. Prosimi nam je povsod brez izjeme za popolnoma slovenske šole, ljudske in srednje, v katerih se ima po zdravih pedagogičnih pravilih učiti tudi nemški jezik, kajti kolikor jezikov znaš, toliko glav veljaš. Uradovati moramo vedno in v najmanjših stvareh z vsemi uradi brez izjeme v materinskem jeziku. Občine so neodvisne, same se vzdržujejo, njim se ni treba bati ničesar. Zahtevati moramo pri vsih uradih, sodnijskih in političnih, da se zapisniki pišejo v naščini. Nemece gotovo ne podpiše pisma, ktero ni nemško pisano; tudi mi nismo hlapci. — Naš jezik je lep, mi se v njem med seboj najrajši pogovarjamo; pa tudi tisti cesarski uradniki, katerih pomagamo mi plačati, se morajo zmeniti z nami v našem jeziku, drugače naj grejo, od koder so prišli. Če bodemo tako ravnali, potem bomo mi gospodarji na naši zemlji, potem bo spoštovan slovenski jezik, kakor je to zdaj že v popolni meri v Ljubljani, mestu, ktero šteje nad 20.000 stanovnikov, in je zdaj skoz in skoz slovensko — letos so se tam prebudili Slovenci in so potisnili liberalce v kot, kjer bodo zdaj vtegnili premišljevat svojo prejšnjo nesramnost.

(Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Bela Ljubljana ima sedaj zopet svojega slovenskega župana. G. Graselli bil je od cesarja kot župan potrjen in slovesno umeščen. Narodni njegovi volileci napravijo mu v nedeljo 11. t. m. sijajen in javen obed. Narodni zastop je sklenil mestno branilnico osnovati, prošnjo odposlati državnemu zboru za uvedenje slovensčine v srednjih šolah in za premeščenje deželne nadsodnije iz Gradca v Ljubljano. Magjarski plemenitaš Kallay imenovan je za skupnega finančnega ministra in načelnika uprave bosensko-hercegovske, on je več srbsko-hrvatskega jezika in zgodovine. — Českemu vseučilišču v Pragi nastavljajo novih profesorjev, z novim šolskim letom začnejo s českim podučevanjem. Olumuc, Kremžir in Brno dobijo srednjih šol. — V Plzni sešlo se je mnogo nemških pevcev, ki so dražili Čehe, da bi prišlo to tepeža. Toda Čehi so pre-

zirali rogovileže pač pa so vsi oficirji izstopili iz nemške kasine, ker so Nemci nedostojno častili nemško-pruskega cesarja. — Tisti baron Beust, ki je l. 1866 k nam prišel za ministra ter Avstrijo razklal na dvoje prepustivši Magjaronogerske dežele, in dalje liberalcem pomagal do nove šole, do oderuške svobode itd. je sedaj cesarsko službo kot Pariški poslanik zgubil in šel v pokoj! — Judov je iz Ruskega navrelo uže nad 16.000. — Hrvatskega poslanca Starčevića pristaši so v Reki napali hišo magjarona Maleja, da je komaj živ pete odnesel. — Novačenje završili so redno sedaj tudi v Tuzli, Zvorniku, Visokem in Banjiluki. Okolo 4000 hercegovskih vstašev zbežalo je v Črnogoro, a sedaj bi radi šli domov pa fml. Jovanović tirja, da položijo orožje, glavače ugrabijo in sodnijam izročijo.

Vnanje države. Znani Garibaldi je umrl na otoku Kapreri 75 let star. Mož je rogovilil v Evropi, Afriki in Ameriki, se vojskoval zoper Avstrijo, Nemčijo in papeža ter l. 1862 pregnal Neapolitanskega kralja. Živel in umrl je kot freimaurer in zaklet sovražnik mešnikov. V oporoki tirja, naj telo njegovo sežgejo. Italijanskim liberalcem je veljal kot mesija in toraj zalujejo močno za njim, še celo v Trstu, kder zapirajo štacune in prepovedujejo veselice. — Nemškega cesarja obiščejo te dni italijanski kralj in cesarjevič Rudolf, da bodeta botra pri krstu vnučiča nemškega cesarjeviča. — Rusi delajo velikanske šance in nasipe okolo Varšave, Kovna in Bresta Litevskega, iz Smolenska v Pinsk pa železnico. — Turškega sultana podpirajo v Egiptu Avstrija, Italija, Nemčija in Rusija. Vsi želijo Angležem in Francozom zabraniti Egipt. Vsled tega je sultan odposlal zvitega Dervis-pašo, da se porazume z narodno egiptovsko stranko pod vodstvom Arabi-paše. Ta drži vice-kralja prav za prav zaprtega v Kahiri, da ne more do angleškega in francoskega brodvaja. To se sicer šopiri in grozi pa storiti se ne upa ničesar. Francozi in Angleži so se pre naglilili in sedaj se jim posmehuje ves svet.

Za poduk in kratek čas.

Grofica Radeckijeva v Mariboru.

Sopruha slavnega vojskovodje Radeckija bivala je mnogo let v Mariboru. Bila je znana v mestu in okolici zaradi njenega usmiljenega srca. Vbožci so pri njej pogosto pomoč iskali in dosegli. Neki poletni dan l. 1827 pripoveduje ji žena, koja je perutnino in druge reči za njo kupovala, da imata kovač in njegova žena blizu cerkve Marije Device v Digošah že več časa krasno gosposko devico kakih 14 let staro kot jetnico pri sebi, večjidel zaprto v temnej na polovico v zemljo vzdanej čumnati. „Ko v nedeljo popoldan tje pridem in Kovačevih ni bilo doma, sem s punco lahko govorila, kajti nemški uže dobro zna; pravila mi